

Projekt

z dnia 15 listopada 2019 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W KLUCZBORKU**

z dnia 27 listopada 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu „Gmina Kluczbork dla Seniora” obowiązującego od 2020 roku

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), Rada Miejska w Kluczborku uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program „Gmina Kluczbork dla Seniora” obowiązujący od 2020 roku, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kluczborka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Kluczborku

Piotr Sitnik

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Kluczborku
z dnia 27 listopada 2019 r.

PROGRAM
GMINA KLUCZBORK DLA SENIORA
obowiązujący od 2020 roku

WSTĘP

CEL PROGRAMU:

Godne starzenie się poprzez aktywność społeczną i poprawę jakości życia.

REALIZATORZY PROGRAMU

ZASADY FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY PROGRAMU

WSTĘP

Program „Gmina Kluczbork dla Seniora” jest elementem lokalnej polityki senioralnej, rozumianej jako ogół działań prowadzących do zapewnienia warunków wydłużenia aktywności społecznej oraz samodzielnego, zdrowego życia osób starszych. Definicja polityki senioralnej zawarta została w uchwalonej we wrześniu 2015 roku ustawie o osobach starszych. Stwierdza się tam, że jest to „ogół działań organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się” (art. 4).

W najnowszych dokumentach rządowych, pojęcie polityki senioralnej zastąpiono **polityką społeczną wobec osób starszych**. W ogłoszonej w 2017 roku Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) za jeden z projektów strategicznych uznano „Politykę społeczną wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo. Uczestnictwo. Solidarność”.

Zmiany demograficzne zachodzące w kraju, województwie Opolskim i gminie Kluczbork, stawiają przed samorządami różnego szczebla olbrzymie wyzwania. Kształtowanie wspólnej, pomyślnej przyszłości, wymaga partnerstwa i współdziałania osób w każdym wieku. Seniorzy wymagają działań wspierających proces aktywnego starzenia się, gdyż dynamika starzenia się społeczeństwa jest coraz większa. W 2011 roku odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w kraju wynosił 16,9%. Natomiast w Gminie Kluczbork grupa osób w wieku poprodukcyjnym stanowiła ok. 18,0 % ogółu mieszkańców. Po niespełna dekadzie, szacuje się że (w roku 2020), osób w wieku poprodukcyjnym będzie 18,0 % w skali kraju, natomiast w gminie Kluczbork 22,5 %.

Program „Gmina Kluczbork dla Seniora”, zakłada włączenie jednostek organizacyjnych, instytucji kultury, sektora organizacji pozarządowych oraz firm prywatnych do działań służących na rzecz poprawy jakości życia i aktywizacji seniorów. Instytucje i stowarzyszenia realizują bardzo wiele ważnych dla seniorów funkcji i potrzeb. Warto promować te, które są szczególnie istotne dla osób w wieku 65+, tj: samokształcenie, poznawania środowiska, poszerzania wiedzy i umiejętności, aktywność kulturalna, wypełnienie wolnego czasu, utrzymywanie więzi towarzyskich, stymulacja psychiczna i fizyczna, gdyż wpływają na ich aktywności społeczną.

Program jest skierowany do osób powyżej 65 roku życia, mieszkających w Gminie Kluczbork. Dzięki uczestniczeniu w programie, seniorzy będą mogli korzystać z promocji i ofert przygotowanych przez firmy i instytucje specjalnie z myślą o nich. Każdy mieszkaniec gminy i miasta, który ukończył 65 lat, będzie mógł przystąpić do programu poprzez złożenie wniosku aby otrzymać imienną kartę seniora. Korzystać z przygotowanych ofert, będzie można po okazaniu imiennej karty seniora wraz z dokumentem tożsamości np.: dowodem osobistym.

Program „Gmina Kluczbork dla Seniora”, obejmuje zadania wykraczające poza obligatoryjną działalność samorządu, niezdefiniowane w innych programach na rzecz rodziny – tworząc pakiet działań skierowanych do seniorów zamieszkałych na terenie Gminy Kluczbork. Udział w programie nie jest warunkowany sytuacją dochodową. Kryterium jest ukończenie 65 roku życia.

CEL PROGRAMU : Godne starzenie się poprzez aktywność społeczną i poprawę jakości życia.

Kontakt z innymi osobami oraz budowanie relacji ma pozytywny wpływ na poczucie bycia potrzebnym, kondycję zdrowotną, itd. Dlatego ważne jest włączenie osób starszych do społeczeństwa. Zadaniem profilaktyki w tym zakresie, jest wspieranie człowieka w prawidłowym rozwoju, aktywności i zdrowym życiu. Szeroko rozumiana profilaktyka, powinna rozpocząć się od zrozumienia uwarunkowań, które mają wpływ na aktywność społeczną osób starszych, wynikających z:

- pogarszaniem się stanu zdrowia z upływem lat,
- poczuciem osamotnienia i marginalizacji,
- duże zaangażowanie w życie rodzinne – opieka nad wnukami,
- niechęć do aktywności, wynikającą z fazy życia, jak i wcześniejszych doświadczeń życiowych,
- niskie kompetencje cyfrowe lub ich brak,
- pogorszenia sytuacji ekonomicznej w stosunku do ludności aktywnej zawodowo.

Aktywne starzenie się to koncepcja zakładająca zapewnienie jednostce bycia możliwie jak najdłużej społecznie produktywną. Podtrzymywaniem więzi społecznych, komunikacji i edukacją wśród seniorów zajmują się w Kluczborku między innymi: Związek Emerytów i Rencistów czy Uniwersytet Trzeciego Wieku. Jednak w rzeczywistości społeczeństwa mobilnego, rozwoju Internetu i cyfryzacji, aktywność społeczna osób starszych, wymaga poprawy sytuacji w zakresie rozwarstwienia na poziomie rozwoju cyfrowego, tj. podniesienia kompetencji cyfrowych i zmniejszenie poziomu e-wykluczenia seniorów. Kolejnym ważnym z punktu widzenia aktywizacji społecznej osób starszych jest zagospodarowanie wolnego czasu. Najbardziej pożądane formy spędzania wolnego czasu z punktu widzenia celu Programu, powinny dążyć do kierowania właściwej oferty do osób starszych przy uwzględnieniu oczekiwań oraz motywowania seniorów do aktywności społecznej. Osoby

w wieku starszym są z racji wieku konsumentami usług zdrowotnych. Istotnym zagadnieniem jest zatem sformułowane w celu Programu: jakość życia seniorów. Najbardziej o jakości życia może świadczyć wydolność czynnościowa, tj. samodzielne funkcjonowanie osób starszych. Z racji wieku i chorób część osób starszych wymaga częściowej pomocy w związku z utratą samodzielności.

Dlatego ważnym dla osiągnięcia celu Programu będzie szeroki udział osób, grup, stowarzyszeń i firm prywatnych w podejmowaniu dalszych działań na rzecz rozwoju usług społecznych, związanych z profilaktyką i zdrowiem oraz planowaniem wykorzystania czasu wolnego.

Adresaci podejmowanych działań : seniorzy z terenu Gminy Kluczbork.

ZADANIA

1. Możliwość zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych seniorów, realizowane będzie w szczególności przez:

1.1 Organizowanie ogólnodostępnych imprez masowych sportowych i kulturalnych, umożliwiających mieszkańcom aktywny wypoczynek.

1.2 Stosowanie oraz rozwijanie systemu ulg i zwolnień umożliwiających większy dostęp do oferty przygotowanej przez instytucje kultury i sportu.

2. Wspieranie seniorów, realizowane będzie w szczególności poprzez:

2.1 Zwiększenie seniorom dostępu do usług publicznych, dóbr kultury, imprez sportowych oraz oferty przedsiębiorców wyrażających chęć przystąpienia do programu dzięki wprowadzeniu, koordynacji i promocji systemu ulg, stosowanych przez:

2.1.1 jednostki organizacyjne i instytucje kultury Gminy Kluczbork:

- a) Urząd Miejski w Kluczborku,
- b) Kluczborki Dom Kultury,
- c) Centrum Aktywności Lokalnej w Kluczborku,

- d) Muzeum im. J. Dzierżona w Kluczborku,
- e) Miejski Klub Sportowy w Kluczborku,
- f) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kluczborku,
- g) Ośrodek Pomocy Społecznej,

2.1.2 jednostki prowadzące działalność z zakresu kultury i sportu niepowiązane z samorządem i wyrażające chęć włączenia się do przedsięwzięcia,

2.1.3 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą i wyrażających chęć włączenia się do przedsięwzięcia.

2.2 Wydawanie karty „Gmina Kluczbork dla Seniora” jako potwierdzenia uprawnień do korzystania z instrumentów, o których mowa w pkt 2.1.

2.3 Przedłużanie ważności kart „Gmina Kluczbork dla Seniora” wydanych w poprzednich programach „Gmina Kluczbork dla Seniora”, jako potwierdzenia uprawnień do korzystania z instrumentów, o których mowa w pkt 2.1.

2.3 Promocję ulg skierowanych do seniorów m.in. poprzez umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego zakładki z informacją o jednostkach i partnerach społecznych oferujących ulgi oraz o rodzajach tych ulg. Jak również promocję Programu poprzez umieszczenie naklejek z logotypem Programu w siedzibach podmiotów oferujących ulgi czy zwolnienia.

3. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu wsparcia psychologicznego i prawnego, które realizowane będzie poprzez:

3.1 Umożliwienie kontaktu z Psychologiem i Radcą Prawnym w określone dni w tygodniu

w wyznaczonym pomieszczeniu Ośrodka Pomocy Społecznej, w celu udzielania wsparcia i pomocy.

REALIZACJA PROGRAMU

Zadania wynikające z niniejszego Programu będą realizowane na podstawie zarządzeń wprowadzanych przez Burmistrza Miasta Kluczborka, w szczególności zarządzenia w sprawie wprowadzenia katalogu ulg i zwolnień stosowanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Gminy Kluczbork w ramach programu „Gmina Kluczbork dla Seniora”, jak również na podstawie umów z przedsiębiorcami oferującymi ulgi w programie.

Zadania wynikające z niniejszego Programu będą realizowane w głównej mierze przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Gminy Kluczbork oraz Urząd Miejski w Kluczborku, który będzie koordynatorem programu. A także poprzez organizacje realizujące zadania z zakresu działalności pożytku publicznego, podmioty prywatne wyrażające chęć uczestnictwa w Programie.

ZASADY FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY PROGRAMU

Realizacja zadań odbywać się będzie w oparciu o:

- środki własne Gminy Kluczbork (w części pochodzące z dochodów z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych),
- środki Europejskiego Funduszu Społecznego,
- budżet państwa,
- fundusze celowe,
- programy regionalne np.: samorządu wojewódzkiego.

W przypadku pojawienia się możliwości, będą czynione starania o pozyskanie środków z innych źródeł.

Przewiduje się, iż koszt realizacji zadań ujętych w niniejszym Programie, które nie są obowiązkowe dla samorządów oraz wykraczają poza statutową działalność jednostek organizacyjnych w okresie obowiązywania programu, będzie wynosił corocznie :

1) Cel 1, zadanie 1.

Koszty, które nie trafią na dochody budżetu gminy z tytułu uczestnictwa seniorów w imprezach masowych, zniżek na imprezy kulturalne i ulg na korzystanie z bazy sportowej, szacowane są na ok. 16.000 zł rocznie.

2) Cel 1, zadanie 2.

Koszty, które nie trafią na dochody budżetu gminy z tytułu korzystania seniorów ze zniżek w opłatach za bilety i karnety wstępu na mecze na stadionie miejskim oraz kosztów promocji i koordynacji programu, szacowane są na ok. 6.000 zł rocznie.

3) Cel 1, zadanie 3.

Koszty działań profilaktycznych, które należy zabezpieczyć w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku na zatrudnienie specjalistów - dyżury Radcy Prawnego i Psychologa, planowane są w wysokości 5.000 zł rocznie.

UZASADNIENIE

Współczesne społeczeństwa charakteryzują się dynamicznymi zmianami w strukturze demograficznej ludności. Analizując zmiany demograficzne w Gminie Kluczbork, zauważamy zmiany struktury ludności, potwierdzające prognozy dotyczące wzrostu liczby Seniorów w całej populacji. W skali gminy Kluczbork na koniec 2018 roku w wieku powyżej 65 roku życia było ok. 18,6 % ogółu mieszkańców gminy Kluczbork. Natomiast w wieku poprodukcyjnym (8.055 osób) tj. 22,4 % lokalnej populacji (5.410 kobiety powyżej 60 r. ż. i 2.645 mężczyzn powyżej 65 r. ż.).

Celem polityki senioralnej w Polsce ustalonym w Uchwale Rady Ministrów w sprawie przyjęcia dokumentu Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020, jest wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych. Dlatego tak ważne jest aby oferta programów społecznych, realizowanych na rzecz Seniorów stale się rozwijała.

Gmina Kluczborku w 2013 roku wprowadziła jako jedna z pierwszych gmin na Opolszczyźnie Pilotażowy Program „Gmina Kluczbork dla Seniora na 2013 rok”. Kontynuacją programu pilotażowego był Program „Gmina Kluczbork dla Seniora na lata 2014-2016” oraz Program „Gmina Kluczbork dla Seniora na lata 2017-2019”. Ofertę dla Seniorów wzbogacały kolejne instytucje i inicjatywy.

Program „Gmina Kluczbork dla Seniora”, zakładał prowadzenie stałego monitoringu, polegającego na zbieraniu informacji o ilości udzielanych ulg i zwolnień a także ilości wydanych kart i wydatków programu. W poszczególnych latach funkcjonowania programu, osiągnięto następujące rezultaty:

Okres realizacji Programu	Ilość udzielonych ulg i zwolnień dla Seniorów	Koszty programu	Ilość wydanych nowych kart i hologramów
Od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.	1.976	26.848 zł 27 gr.	551 nowych kart 1.036 hologramów przedłużających ważność kart wydanych w poprzednim okresie
Od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	2.376	23.201 zł 63 gr.	264 nowe karty, 21 hologramów przedłużających ważność kart w poprzednim okresie
Rozliczenie programu za 2019 rok będzie przygotowane do 31.01.2020 r.			

Program ma obecnie 46 partnerów społecznych. Oferta partnerów zakłada zniżki na oferowane towary i usługi. Kolejne edycje programu „Gmina Kluczbork dla Senior”, spotykały się z bardzo dobrym przyjęciem w lokalnej społeczności, dlatego większość zapisów przygotowanego do kontynuacji programu wieloletniego pozostaje bez zmian. Nie ulega zmianie kryterium dostępności do Programu. Jedynym kryterium uprawniającym do skorzystania jest ukończenie 65 lat i zamieszkiwanie w Gminie Kluczbork. Program nie jest warunkowany sytuacją dochodową seniorów. Dzięki kontynuacji Programu, Seniorzy będą mogli nadal korzystać z promocji i ofert przygotowanych przez gminę i jednostki budżetowe oraz firmy prywatne.